

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14564,Strajki-w-woj-katowickim-w-VIII-1980.html>
2022-07-04, 08:54

Strajki w woj. katowickim w VIII 1980

"Strajki w woj. katowickim w VIII 1980", wybuch właściwych strajków poprzedziły tzw. sytuacje konfliktowe w VII 1980, tj. dyskusje i żądania rozwiązania kwestii płacowych i socjalnych w co najmniej kilkunastu zakładach pracy. W tym czasie załogi kilku kopalni i elektrowni były już gotowe do podjęcia strajków, jednak władzom udało się temu zapobiec, prowadząc rozmowy wyjaśniające i składając obietnice szybkiego zrealizowania ich postulatów, które dot. zazwyczaj kwestii płacowych, socjalnych, wewnątrzzakładowych. 1 VIII na tle płacowym i socjalnym doszło do jednodniowego strajku w Zakładach Tworzyw Sztucznych Erg w Bieruniu Starym, ale został on szybko wygaszony złożonymi przez władze obietnicami. Do pierwszego poważnego strajku w woj. katowickim doszło w dn. 21-22 VIII 1980 w Fabryce Zmechanizowanych Obudów Ścianowych FAZOS w Tarnowskich Górach. Kolejne protesty – od 23 VIII, miały miejsce w kilkunastu zakładach, m.in. w przedsiębiorstwach komunikacyjnych w Będzinie, Wodzisławiu Śląskim i Rybniku. W nocy 28/29 VIII rozpoczęły się strajki w kopalniach jastrzębskich KWK Manifest Lipcowy i KWK Borynia. 29 VIII powołano przy KWK Manifest Lipcowy MKS, na czele którego stanął Jarosław Sienkiewicz. Tej samej nocy rozpoczął się strajk w tyskiej FSM, jednak zawieszono go 30 VIII, gdy władze przyjęły warunki stawiane przez strajkujących i spełniły część ich postulatów. Wieczorem 29 VIII rozpoczęły strajk niektóre wydziały HK, następnego dnia dołączyły do nich kolejne. Strajk podjęły również zakłady działające na terenie kombinatu lub uczestniczące w jego budowie. Zawiązał się MKS z Markiem Fabrym na czele. Po jego odwołaniu wybrano nowy skład MKS, na czele którego stanął Andrzej Rozpłochowski. MKS zawarł z dyrekcją porozumienie, w którym warunkowo zawiesił strajk. Do 1 IX strajki objęły 64 zakłady, w tym 16 przedsiębiorstw działających na terenie HK

i wchodzących w skład kombinatu, wzięło w nich udział ponad 98 tys. pracowników (na 135 tys. zatrudnionych). Kulminacyjnym dniem strajków w regionie był 2 IX. Stało 50 zakładów, w tym 25 kopalni i 5 baz transportowych. Po negocjacjach z komisją rządową 3 IX jastrzębski MKS reprezentujący 56 zakładów podpisał tzw. porozumienie jastrzębskie, po czym przekształcił się w Międzyzakładową Komisję Robotniczą. W HK porozumienie kończące strajk podpisano 4 IX, a MKS przekształcił się w Międzyzakładowy Komitet Robotniczy, który 11 IX podpisał tzw. Porozumienie Katowickie. Podpisanie porozumień nie wygasło jednak fali strajków w województwie. Przez pewien czas panowała dezorientacja co do faktycznego zakresu obowiązywania zawartych już porozumień (szczecińskiego, gdańskiego, jastrzębskiego i katowickiego) oraz co do sposobu ich realizacji, w związku z czym kolejne załogi podjęły protesty w obawie, że nie zostaną objęte ich postanowieniami. 4 IX wybuchły strajki w kopalniach bytomskich – Bobrek, Dymitrow i Szombierki. Utworzono MKS z Andrzejem Cierniewskim na czele, który podpisał porozumienie z komisją rządową, akceptujące uzgodnienia zawarte w Jastrzębiu. Do 5 IX strajkowało już 49 kopalni województwa, zatrudniających 276 tys. osób, z czego w protestach brało udział 238 tys. górników, tj. 86% zatrudnionych. Po 5 IX, gdy największe zakłady i przedsiębiorstwa wznowiły pracę, fala strajków objęła znaczną część pozostałych zakładów regionu. W zakładach gdzie nie doszło do protestów odbywały się zebrania, na których załogi zgłaszały kierownictwom i dyrekcjom swoje postulaty i żądania. Ogółem od 21 VIII do początku X 1980 strajkowano i przerywano pracę w 272 zakładach, zatrudniających 880 tys. pracowników, z czego w protestach uczestniczyło 310 tys. Czas trwania strajków wahał się od kilku godzin do siedmiu dni, przeważały strajki kilkugodzinne, w 147 zakładach i przedsiębiorstwach zawieszono KS. Efektem strajków sierpniowych było powstanie w regionie kilku centrów niezależnych związków zawodowych, przyszłych NSZZ „S”. Były to: Międzyzakładowa Komisja Robotnicza w Jastrzębiu, Międzyzakładowy Komitet Robotniczy w Hucie Katowice, powstała z przekształcenia bytomskiego MKS – Międzyzakładowa KZ (stanowiąca autonomiczną część jastrzębskiej MKR), Międzyzakładowy

Komitet Założycielski w Tychach (przew. Leszek Waliszewski)
oraz Międzyzakładowy Komitet Założycielski w
Siemianowicach Śląskich (przew. Z. Suchłobowicz).

Jarosław Neja

[Katowice, Region Śląsko-Dąbrowski](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)